

ADVIES 2303

Het jeugddecreeet

Datum: 1 maart 2023

Voorzitter: Franka Foré

Aanwezigen: Ellen Volon, Michiel Van Hoof, Loredana Cremery, Lot De Kimpe, Marnik de Bont, Priscilla Keuppens, Paulien Herck, Samuel-Joe Munanga, Lotus Li, Ajar Bentaha, Nick Beerens, Floren Muys, Franka Foré

De Vlaamse Jeugd Raad, in vergadering op 1 maart 2023, onder voorzitterschap van Franka Foré, en met bovenvermelde aanwezigen, adviseert unaniem het volgende:

1. Om van een nieuw jeugddecreeet een succes te maken is er nood aan een sterke administratie binnen het departement Cultuur, Jeugd en Media. 4
2. Communiceer duidelijk en tijdig over de impact van aanpassingen voor alle organisaties. 5
3. Zorg voor een sterke betrokkenheid van het jeugdwerk bij de verdere opmaak van de uitvoeringsbesluiten die bij dit decreet horen. 5
4. Een budgetneutrale hervorming bestaat niet. 5
5. Zorg voor een systeem dat verzekert dat bij instroom van nieuwe organisaties er extra budget voorzien moet worden en dit niet ten koste gaat van reeds erkende organisaties. 6
6. Herinvesteer eventueel vrijgekomen middelen opnieuw in het jeugd beleid bij uitstroom van organisaties. 6
7. Indexeer de werkingsmiddelen van het jeugdwerk. 7
8. Investeer tien miljoen euro in het nieuwe jeugddecreeet. 7
9. Zorg voor een vlotte overgang tussen de huidige DAC-regeling en de nieuwe beleidsnotaperiode voor organisaties, zowel op het Vlaamse als op het bovenlokaal niveau. Besteed de vrijgekomen middelen zoals voorzien aan de uitvoering van het jeugddecreeet. 8
10. De invoering van het minimumscenario van een jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan met minstens 3 thematische prioriteiten is een goede zaak. 9
11. De decretale verankering van instrumenten als het horizontaal overleg, het verticaal overleg en de aanspreekpunten is een goede basis om een krachtig jeugd- en kinderrechtenbeleid verder uit te breiden over de hele Vlaamse regering en overheid. 9

- 12.** Versterk het vertrouwen in de intermediaire organisaties. 10
- 13.** Maak van de visitaties bij het erkende jeugdwerk sterke dialoogmomenten die de band tussen de jeugdwerksector en het departement versterken. 11
- 14.** De opfrissing van de modules, in het bijzonder bij de Vlaamse werksoort informatie en participatie, is een goede zaak. 11
- 15.** Verruim de mogelijkheden om digitaal te werken en werk richting een duidelijk afsprakenkader over digitaal jeugdwerk. 12
- 16.** Zorg voor een overgangsbepaling en ruimte voor samenwerking voor al erkende organisaties om te voldoen aan de nieuwe verplichting tot het realiseren van de vormingsmodules voor landelijk jeugdwerk. 12
- 17.** Zorg voor een kentering in de dalende cijfers rond kadervorming door een grondige analyse van de huidige cijfers over kadervorming. 13
- 18.** Voorzie de nodige ondersteuning voor nieuwe organisaties om de lange periode tussen twee erkenningsrondes te overbruggen. 13
- 19.** Schrap de uitzonderingsbepaling in artikel 61 waarbij de basissubsidie bij erkenning voor de bovenlokale werkingen met bijzondere doelgroepen voor een eerste keer pas na anderhalf jaar na de erkenningsaanvraag worden uitgekeerd.
Monitor de impact van de aanpassingen aan het decreet met betrekking tot bovenlokaal jeugdwerk met bijzondere doelgroepen op zowel budgettair als inhoudelijk vlak. 14
- 20.** Verlaag de vereiste van 3 VTE voor de bovenlokale jeugdwerkingen met kinderen en jongeren met een handicap en verruim de mogelijkheden om die te financieren met middelen vanuit de Vlaamse overheid. 14
- 21.** Het behoud van de verplichting van de lokale jeugdraad is een goede zaak. Blijf ook inzetten op bredere participatie. 15
- 22.** De Vlaamse overheid moet een actieve rol opnemen om het lokaal jeugd- en kinderrechtenbeleid te monitoren. 16
- 23.** Stap mee in de bestuurlijke tendensen rond schaalvergroting, geloof in de kracht van intergemeentelijke samenwerkingen jeugd vanaf vier participerende lokale besturen, garandeer eigenaarschap bij jeugdactoren én zorg voor een heldere taakstelling rond de ondersteuning van intergemeentelijke samenwerkingen op vlak van jeugd. 16

Situering

Ik werk samen met de jeugdsector in 2023 een nieuwe jeugddecree uit. Kernwoorden zijn daar de juridische harmonisering van de bestaande regelgeving, maar ook de stroomlijning en vereenvoudiging van de procedures voor ondersteuning van het jeugdwerk. Wat makkelijker kan, moet niet moeilijker blijven.

(BBT Jeugd 2023)

Minister van Jeugd Benjamin Dalle formuleerde in de beleids- en begrotingstoelichting Jeugd voor het jaar 2021 de ambitie om binnen deze legislatuur tot een geïntegreerd decreet te komen, om zo de verschillende beleidsperiodes beter op elkaar af te stemmen, het jeugdbeleid beter te stroomlijnen en de bestaande regelgeving te vereenvoudigen. Na de eerste verkennende vergaderingen in het najaar van 2021 kwam het traject doorheen 2022 uiteindelijk in een stroomversnelling, met als resultaat dit voorstel van decreet dat nu voorligt voor advies. De Vlaamse Jeugdraad bezorgde bij de start van dit traject, in december 2021, een formele inputnota aan de minister en het departement. Die nota dient als basis voor dit advies.

Het voorbije anderhalf jaar werd er op verschillende momenten overleg georganiseerd met de jeugdwerksector, dit via formele participatiemomenten met de jeugdsector, de reflectiegroepen en rechtstreekse, bilaterale gesprekken met de Vlaamse Jeugdraad en andere organisaties. Dat zien we ook terug in de voorliggende tekst en stemt ons positief.

Enkele voorbeelden van zaken die met inspraak van de jeugdsector in positieve zin zijn behouden dan wel gewijzigd:

- de behoud van de 'architectuur' van het decreet (met de basissubsidie op basis van kwantitatief te verantwoorden modules en een variabele subsidie op basis van kwalitatief te beoordelen beleidsnota's);
- en het op die manier versterken van het fundament van rechtszekerheid voor organisaties via de erkenningsbasis;
- het opentrekken en updaten van de werksoort van de geprofessionaliseerde jeugdhuisen naar open jeugdwerkingen;
- het minder (administratief) zwaar maken van verantwoordingsverplichtingen (bv. de afschaffing van het jaarlijkse inhoudelijke werkingsverslag);
- ...

Maar het proces verliep niet volledig vlekkeloos. Zo vond er slechts zeer beperkt overleg met andere actoren zoals bijvoorbeeld lokale besturen, de Vlaamse Gemeenschapscommissie of bestaande intergemeentelijke samenwerkingen. Hier kunnen zeker lessen uit getrokken worden voor het verdere proces van dit decreet, met name in de opmaak van het uitvoeringsbesluit en de bijhorende leidraden.

Van bij de start van dit traject werd duidelijk dat de focus van deze integratieoefening lag op het stroomlijnen van de jeugdwerkondersteuning en minder op het effectief realiseren van een breed jeugd- en kinderrechtenbeleid. Gezien de krappe timing van deze oefening is de Vlaamse Jeugdraad hierin gevolgd, maar dit neemt niet weg dat er zeker nog werk op de plank ligt voor deze en/of een volgende minister van Jeugd om ook werk te maken van een sterk gedragen jeugd- en kinderrechtenbeleid binnen de volledige Vlaamse Regering.

De hervorming van het decreet komt er tijdens een bijzonder uitdagende periode voor het Vlaamse jeugdwerk. De naweeën van de coronacrisis en de financiële impact van o.a. de energiecrisis zorgen voor een grote druk op de jeugdwerksector. We brengen hierbij graag onze vraag voor structurele investeringen in het jeugdwerk in herinnering waaraan we eerder een actie koppelden met onze wafelenbak voor 7 miljoen euro voor het jeugdwerk in 2020.¹

¹ Vlaamse Jeugdraad, Advies 2102 – Structureel investeren in het jeugdwerk (<https://vlaamsejeugdraad.be/nl/adviezen/structureel-investeren-in-het-jeugdwerk>).

Tot slot werd het jeugdwerk van de afgelopen jaren en ook vandaag nog steeds geconfronteerd met veelvuldige en complexe uitdagingen op organisatie- en sectorniveau zoals bijvoorbeeld de naweeën van de Coronacrisis en de huidige energiecrisis, wat het lang niet altijd een evidente oefening maakte om dit intensieve decreetstraject 'erbij' te nemen. Toch toonde het jeugdwerk zich als een actieve partner binnen deze hervorming en werd er breed ingezet om zo goed mogelijk de stem van de sector te laten horen in dit traject. We vestigen hierbij graag extra aandacht op de reflectiegroepen. De reflectiegroepen zijn een verkozen afvaardiging van de sector die verwacht wordt met één stem te spreken. Maar liefst honderd Vlaamse jeugdorganisaties hebben een gedeelde plaats aan onze overlegtafels. Ze geven vertegenwoordigers het vertrouwen om die ene gedeelde stem te vertolken. Het is een vorm van participatie die al jaren werkt. Deze taak kost de Vlaamse Jeugdraad veel tijd en middelen, maar geeft heel wat energie terug. Het zorgt ervoor dat de organisaties wiens belangen wij behartigen zowel ons als elkaar nodig hebben wanneer het om de knikkers gaat, wat voor een gezamenlijke visie en verbondenheid zorgt. In een budgettaire logica is dat behoorlijk efficiënt te noemen. We blijven sterk achter deze manier van werken staan.

De Vlaamse Jeugdraad adviseert dit voorstel van decreet positief. We zijn blij met het uiteindelijke resultaat. Toch geven we enkele fundamentele verbeterpunten mee.

Advies

1 Algemeen

Om van een nieuw jeugddecreeet een succes te maken is er nood aan een sterke administratie binnen het departement Cultuur, Jeugd en Media.

Het nieuwe decreet heeft heel wat potentieel om het jeugd- en kinderrechtenbeleid te versterken de komende jaren. Maar los van de hierop volgende adviespunten maken we hier graag een belangrijke kanttekening bij. Zonder een sterke administratie, en in het bijzonder een sterk team Jeugd binnen het departement Cultuur, Jeugd en Media, vrezen we dat dit potentieel niet gerealiseerd zal kunnen worden. Al meerdere keren de voorbije jaren drukten we onze bezorgdheid hierover uit, zowel richting het departement zelf als richting onze bevoegde minister en de Vlaamse Regering.

De jarenlange structurele besparingen op het departement laten zich voelen in de ondersteuning van de jeugdwerksector en de uitvoering van het jeugd- en kinderrechtenbeleid. Al te vaak worden deze besparingen voorgesteld als een vaststaand feit waaraan niet geraakt kan worden, terwijl ze een rechtstreeks gevolg zijn van politieke keuzes die door deze regering gemaakt worden. We rekenen erop dat bij de verdere uitvoering van dit decreet er grondig gekeken wordt naar (oplossingen voor) de draagkracht van het departement.

We hebben namelijk meerdere redenen om aan te nemen dat die draagkracht bij de uitvoering van het nieuwe jeugddecreeet alleen maar meer op de proef gesteld zal worden. Denk bijvoorbeeld aan de uitvoering van de visitaties die ingevoerd worden: enkel als er voldoende draagkracht is bij het departement om hierbij effectief werk te maken van een kwaliteitsvolle dialoog met de jeugdwerksector geloven we dat dit instrument zijn doel kan bereiken om de wederzijdse kennis en voeling tussen administratie en sector te verbeteren. Anders dreigt dit te vervallen in een louter administratieve controle. Een ander voorbeeld is de uitbreiding van de rol van adviescommissies: het aantal commissies, en dus het aantal nodige leden, zal gevoelig omhoog gaan. Ook hiervoor is de nodige ondersteuning onontbeerlijk.

Deze kanttekening willen we bij meerdere van onze adviespunten meegeven. In een ideale wereld wordt het potentieel van dit decreet ten volle benut, maar dit is alles behalve een evidentie op dit moment. Een sterk jeugd- en kinderrechtenbeleid kan niet zonder een sterk team Jeugd met de nodige draagkracht, expertise en praktijkvoeling.

Communiceer duidelijk en tijdig over de impact van aanpassingen voor alle organisaties.

De voorgestelde aanpassingen hebben een duidelijke impact op de verschillende (soorten) jeugdwerkorganisaties. Het is dan ook essentieel dat er duidelijk, correct en volledig over wordt gecommuniceerd. Het is van groot belang dat alle organisaties tijdig en volledig op de hoogte zijn van alle aanpassingen en overgangsmaatregelen. Zo ontstaat er regelmatig verwarring over de exacte inwerkingtreding van verschillende bepalingen. Het decreet treedt zelf dan wel in werking op 1 januari 2024, maar de effectieve impact ligt vaak verderop in de tijd aangezien de bepalingen over het algemeen betrekking hebben op de nieuwe beleidsperiodes voor organisaties.

Maar dit is dan weer niet voor alle maatregelen het geval. We denken bijvoorbeeld aan de nieuwe verplichting in het landelijk jeugdwerk om de vormingsmodule te behalen om de erkenning te behouden. Aangezien een erkenning betrekking heeft op de voorbije (en niet de aankomende) activiteiten komt deze verplichting voor heel wat organisaties vroeger in het vizier dan dit op het eerste zicht lijkt. Bovendien treden deze bepalingen vaak in werking op een moment dat organisaties al volop bezig zijn aan de voorbereidingen van een nieuwe beleidsperiode.

We rekenen hiervoor op de administratie om naar alle organisaties, zowel op Vlaams als bovenlokaal niveau, helder en duidelijk te communiceren en hiermee al dit voorjaar te starten.

Zorg voor een sterke betrokkenheid van het jeugdwerk bij de verdere opmaak van de uitvoeringsbesluiten die bij dit decreet horen.

Met dit voorstel van decreet zijn we nog niet aan het einde van het traject. Logischerwijze volgen er bij het decreet nog een uitvoeringbesluit en leidraden voor de jeugdwerksector. Vaak zit in de formulering van die uitvoerende teksten de concrete impact voor organisaties. Daarom pleiten we voor een sterke betrokkenheid van het jeugdwerk, in eerste instantie via de reflectiegroepen, bij de verdere opmaak hiervan.

2 Budgettair kader

Een budgetneutrale hervorming bestaat niet.

Voor de Vlaamse Jeugd Raad kan de ambitie om tot een geïntegreerd decreet te komen enkel samengaan met de ambitie om de **kwaliteit van het Vlaamse jeugdwerk te bestendigen. Dit kan niet enkel door inhoudelijke aanpassingen, daar dient ook een financiële inspanning aan gekoppeld worden.** Het budget voor het jeugdwerk staat al jaren onder druk. Dit maakten we eerder al meerdere keren duidelijk de afgelopen tien jaar en in het bijzonder nog een keer naar aanleiding van de nieuwe beleidsnota's van het jeugdwerk in 2021 met een advies en een wafelenbak voor zeven miljoen euro voor het jeugdwerk.² Hier werd enigszins aan tegemoet gekomen door minister Dalle met een beperkte stijging van de middelen voor 2022 als gevolg.

Ook voor het bovenlokaal niveau was en is de huidige decreetshervorming niet evident. De eerste echte subsidieronde van het decreet bovenlokaal jeugdwerk was nog maar net uitgerold toen de aankondiging van de hervorming en integratie van de jeugddecreten plaatsvond. Daarnaast is het sleutelen aan de regelgeving met het doel meer

² Vlaamse Jeugd Raad, Advies 2102, zie hierboven.

organisaties te laten instromen in de bovenlokale subsidielijnen zonder (garantie op) een financiële inspanning nefast voor de al betoelaagde organisaties die hierdoor onder druk komen te staan.

Aangezien het hier grotendeels over de subsidiëring van het jeugdwerk gaat op de verschillende niveaus willen we ook aanstippen dat een louter administratieve aanpassing in de praktijk haast onmogelijk is. Iedere aanpassing aan de principes van deze decreten heeft gevolgen, of het nu om een fundamentele ommezwaai dan wel een kleine technische wijziging gaat. Hoe groot ook, bij iedere aanpassing moet de impact hiervan op jeugdwerksector in kaart gebracht worden en aangegeven worden. We verwachten dat de Vlaamse overheid zeer bedachtzaam omgaat met de impact van deze hervorming. Zo werd de Vlaamse Jeugdraad de afgelopen weken al door verschillende organisaties gecontacteerd die ongerust zijn over de mogelijke gevolgen van deze hervorming voor het voortbestaan van hun organisatie.

Zorg voor een systeem dat verzekert dat bij instroom van nieuwe organisaties er extra budget voorzien moet worden en dit niet ten koste gaat van reeds erkende organisaties.

Zoals eerder aangegeven staan de middelen voor de op Vlaams niveau erkende en gesubsidieerde jeugdwerkorganisaties en het jeugdbeleid onder druk. We hielden eerder al een pleidooi voor een bijkomende investering van zeven miljoen euro om de ambities van het jeugdwerk waar te maken. Minister Dalle kwam hier deels aan tegemoet door in 2022 extra middelen te voorzien voor de nieuw instromende organisaties waardoor er, in tegenstelling tot in het verleden, geen kaasschaaf moest worden toegepast op de budgetten voor de al erkende organisaties. Die tegemoetkoming was een zeer goede zaak, maar blijft afhankelijk van specifieke begrotingsbeslissingen. **Daarom pleiten wij voor een automatisme in het decreet dat de middelen die nodig zijn voor de basissubsidie voor nieuw erkende organisaties automatisch voorzien worden, zodat nieuwe erkenningen nooit ten koste gaan van de bestaande budgetten voor al erkende organisaties.** Een logisch principe om te verzekeren dat we het jeugdwerk in Vlaanderen op peil kunnen houden. Zeker gezien dit scenario zich om de zoveel jaar zal blijven voordoen bij nieuwe erkenningsrondes, blijven we vragende partij om dit principe te hanteren.

Herinvesteer eventueel vrijgekomen middelen opnieuw in het jeugdbeleid bij uitstroom van organisaties.

Maar niet enkel langs de kant van de instroom van nieuwe organisaties stelt er zich een financieel issue. Zo zagen we de afgelopen legislaturen ook dat organisaties die uitstroonden naar andere sectorale decreten hun middelen meenamen naar die decreten. Dat is een directe verarming van ons eigen decreet aangezien dit automatisch een daling betekent van het beschikbare budget dat de Vlaamse overheid voorziet om het hele jeugdwerk in Vlaanderen te ondersteunen, zeker gezien de vertrokken organisaties in andere decreten bovendien niet langer gebonden waren en zijn aan de vereiste om zich hoofdzakelijk op kinderen en jongeren te richten. In de praktijk betekent dit een verdoken besparing op kinderen en jongeren.

Wanneer een organisatie onder een ander decreet wordt ondergebracht, is het evident dat er binnen dat andere decreet naar nieuwe middelen moet gezocht worden voor die organisatie. Op die manier blijft het budget Jeugd overeind en komt er extra beleidsruimte voor de minister van Jeugd om hetzij organisaties bijkomend te ondersteunen, dan wel de instroom van nieuwe organisaties op te vangen of eigen beleid te voeren. In het decreet zien we een gelijkaardige regeling al opgenomen voor de vrijgekomen DAC-middelen na stopzetting van de DAC-subsidiëring.

Indexeer de werkingsmiddelen van het jeugdwerk.

In de memorie van toelichting bij dit decreet (p.17) wordt expliciet verwezen naar de gedeeltelijke niet-indexering van de middelen voor het jeugdwerk sinds 2017. Deze niet-indexering van de zogenaamde werkingsmiddelen, een politieke keuze die voor het eerst werd toegepast op de welzijnssector in 2012, blijft een doorn in het oog van de jeugdwerksector.

Want hoewel die niet-indexering van de werkingsmiddelen van gesubsidieerde welzijns- en vrijetijdssectoren lang werd benoemd als een noodzakelijke, maar tijdelijke maatregel, lijkt ze ondertussen zowat als een vaststaand feit beschouwd te worden door de Vlaamse overheid. Elke legislatuur wordt de beslissing aangehouden om werkingsmiddelen niet te indexeren, “soms zonder transparante motivering of zonder rekening te houden met eerder aangegane verbintenissen”, aldus de Serv³.

Nu de inflatie en indexeringen ontzettend hoge pieken scheren, richt het aanhouden van deze politieke keuze acuut veel schade aan in de financiën van Vlaamse en bovenlokale jeugdwerkorganisaties. Verso, de intersectorale werkgeversorganisatie voor de social-profitsector in Vlaanderen, en Sociare, de werkgeversfederatie voor het sociaal-cultureel werk, trokken in 2022 stevig aan de alarmbel over deze niet-indexering. Het is hoog tijd om de beslissing om te keren en de subsidies van het jeugdwerk, en breder alle welzijns- en vrijetijdssectoren, volledig te indexeren.

Investeer tien miljoen euro in het nieuwe jeugddecreeet.

Het nieuwe jeugddecreeet heeft onder meer tot doel om “alle kinderen en jongeren de mogelijkheid te bieden om deel te nemen aan het jeugdwerk”, en dit door dat jeugdwerk zelf “te versterken en extra capaciteit te realiseren”.⁴ Een zeer mooie doelstelling, die ons hoopvol stemt over de toekomst. Het decreet is een belangrijke stap vooruit om er als jeugdorganisaties zowel op Vlaams als bovenlokaal niveau voor alle kinderen en jongeren te kunnen zijn, ambitie te tonen en impact te hebben. Als daar tenminste ook een budgettaire plaatje die naam waardig naast wordt gelegd.

De invoering van het nieuwe jeugddecreeet zal op verschillende manieren de nood aan extra financiële middelen met zich meebrengen. Zo zal op zowel Vlaams als bovenlokaal niveau een bijkomende investering in het jeugdwerk nodig zijn.

- De Vlaamse Jeugd Raad is positief over de beslissing om de basissubsidie voor erkenning op te trekken van 80.000 naar 90.000 euro. Om dit voor alle momenteel erkende organisaties (dat zijn er nu 96) waar te maken, is een bijkomende investering van 960.000 euro nodig.
- Een ander zeer duidelijk en significant deel van een noodzakelijke meervraag zal te maken hebben met de grotere instroom aan organisaties op bovenlokaal niveau, in het bijzonder bij de bovenlokale werkingen met kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie. Uit eerste prognoses horen we dat hier ca. acht organisaties klaar zouden staan om in te stromen in het decreet. Enkel voor de basissubsidie spreken we dan meteen over een noodzakelijke injectie van 720.000 euro. Maar ook de nieuw erkende organisaties zullen onmiddellijk de mogelijkheid hebben om een beleidsnota in te dienen. We rekenen erop dat ook hier ca. een miljoen euro extra budget nodig zal zijn om dat op te vangen.
- Wat experimentele projecten betreft zien we dat jaarlijks door de band genomen een tiental organisaties een succesvol projectdossier indient. Ook hier zien we een positieve beslissing in het decreet om het

³ SERV, ‘Met een begrotingsevenwicht in het vizier moet Vlaanderen het kompas slim blijven oriënteren, 7 juli 2022 (<https://www.serv.be/serv/persberichten/begrotingsevenwicht-vizier-moet-vlaanderen-kompas-slim-blijven-oriënteren>).

⁴ Uit de begeleidende nota van minister Benjamin Dalle aan de Vlaamse Regering over het voorontwerp van decreet over het jeugd- en kinderrechtenbeleid en de ondersteuning van het jeugdwerk, januari 2023.

maximumbudget voor deze projecten te verhogen van 50.000 naar 60.000 euro. Dat betekent dat ook voor dit budget vanaf 2024 **minimaal 100.000 euro** extra moet worden uitgetrokken.

- Ook bij de subsidielijnen voor intergemeentelijke samenwerkingen verwachten we een stijging van het aantal IGS'en dat zal instromen in dit decreet. Op dit moment is een budget van 141.000 euro voor 5 IGS'en voorzien. We verwachten ook daar een stijging.

Bovenstaande nood aan bijkomende investeringen komt bovenop de duidelijke vraag die we al in 2021 formuleerden in ons advies 2102, "Structureel investeren in het jeugdwerk", om zeven miljoen euro extra te investeren in het jeugdwerk.⁵ Denk maar aan de symbolische wafelenbak die we hiervoor organiseerden. We geven hier enkele passages uit dit advies opnieuw mee:

"Want we kunnen kort zijn: het jeugdwerk staat onder druk. Uitgedaagd door de coronacrisis, maar ook financieel beperkt. Momenteel gaat minder dan 0,1 procent van de Vlaamse begroting naar ondersteuning van het jeugdwerk. Terwijl de uitdagingen waarmee kinderen, jongeren en hun organisaties geconfronteerd worden alleen maar groter zijn geworden. Willen we sterker en meer jeugdwerk voor alle kinderen en jongeren, dan is het nu tijd om te investeren. 7 miljoen, dat is wat er nodig is om het jeugdwerk zijn ambities te laten waarmaken."

"In 2017 hield de Vlaamse Jeugd Raad al een pleidooi om zeven miljoen euro te investeren in het jeugdwerk. Dat bedrag kwam niet zomaar uit de lucht vallen. Dat bedrag was gebaseerd op twee elementen. Enerzijds de historische achterstand die opgebouwd werd binnen het jeugdwerk, onder meer doordat een indexering van de personeelskosten uitbleef terwijl die in de brede socioculturele sector wel werd toegepast. Anderzijds bleek uit de analyse van de toen ingediende beleidsnota's dat alle erkende jeugdorganisaties samen zeven miljoen extra nodig hadden om hun ambities te kunnen waarmaken. Door een inspanning van minister Gatz kwam op het einde van de vorige Vlaamse Regering ongeveer twee miljoen euro vrij. Een welgekomen investering, maar die 2 miljoen was vooral een inhaalbeweging van de loonindexering die we als jeugdorganisaties, als enige sector binnen het brede culturele landschap, lange tijd niet hadden ontvangen. Bovendien was de investering van korte duur aangezien bij de start van de huidige Vlaamse Regering, amper een jaar later, meteen een nieuwe besparingsronde aangekondigd werd."

Ondertussen deed minister Dalle in 2021 een extra inspanning van ca. 1 miljoen euro extra om te investeren in het jeugdwerk⁶. Dit is en blijft een belangrijke stap voorwaarts, maar een te kleine stap. Dit brachten we de afgelopen weken ook aan de hele Vlaamse regering in herinnering naar aanleiding van onze Valentijnsactie.⁷ De invoering van het nieuwe decreet is de ideale gelegenheid om te tonen aan het ganse jeugdwerk dat de Vlaamse regering echt in hen gelooft. Als we de optelsom maken van de bovenstaande gevraagde en benodigde investeringen, komen we in totaal aan een noodzakelijke investering van tien miljoen euro in het jeugdwerk en dus in dit nieuwe decreet.

Zorg voor een vlotte overgang tussen de huidige DAC-regeling en de nieuwe beleidsnotaperiode voor organisaties, zowel op het Vlaamse als op het bovenlokaal niveau. Besteed de vrijgekomen middelen zoals voorzien aan de uitvoering van het jeugddecreeet.

Het nieuwe decreet zorgt voor de definitieve stopzetting van de bestaande DAC-regeling (artikel 53). De Vlaamse Jeugd Raad begrijpt het principe van de stopzetting en stelt die ook niet in vraag. Maar we stellen ons wel een belangrijke

⁵ Vlaamse Jeugd Raad, Advies 2102 - Structureel investeren in het jeugdwerk (<https://vlaamsejeugd Raad.be/nl/adviezen/structureel-investeren-in-het-jeugdwerk>).

⁶ Vlaamse Jeugd Raad, 'Dalle zet de eerste stap, volgt de Vlaamse Regering?', 16 september 2021 (<https://vlaamsejeugd Raad.be/nl/nieuws/dalle-zet-de-eerste-stap-volgt-de-vlaamse-regering>).

⁷ Vlaamse Jeugd Raad, 'Beste Vlaamse Regering, we moeten eens praten', 14 februari 2023 (<https://vlaamsejeugd Raad.be/nl/nieuws/beste-vlaamse-regering-we-moeten-eens-praten>).

vraag bij de concrete uitwerking van de stopzetting. In het voorstel van decreet lezen we dat organisaties aangezet worden om hun DAC-medewerkers voor 1 januari 2024 in opzeg te plaatsen om ondersteund te worden door de Vlaamse overheid in de verdere afhandeling van opzeg- en andere vergoedingen.

Dit principe gaat er vanuit dat organisaties deze contracten ook definitief willen stopzetten. Na verschillende gesprekken met jeugdwerkorganisaties begrijpen we dat er zeker de ambitie is om enkele van deze medewerkers ook na afloop van de DAC-regeling in dienst te houden. Die personeelsleden werden ook in rekening gebracht bij het opmaken van de beleidsnota's en beheersovereenkomsten en het schrappen hiervan kan de verdere uitvoering van de beheersovereenkomst in het gedrang brengen.

Maar dat wordt bemoeilijkt door deze nieuwe regeling. De vereiste middelen hiervoor kunnen voor Vlaamse organisaties aanvullend aangevraagd worden binnen de algemene subsidiëronde die ingaat op 1 januari 2026, bovenlokaal is dat op 1 januari 2027. Dit maakt dat er een gat van zes tot achttien maanden is tussen deze twee regelingen, waardoor organisaties verplicht worden om dit met eigen bijkomende middelen te overbruggen. Daarom pleit de Vlaamse Jeugd Raad voor een vlotte overgang tussen de twee systemen waarbij in overleg met de betrokken organisaties een vlotte overgang gerealiseerd kan worden.

In het decreet en de memorie van toelichting wordt aangegeven dat de vrijgekomen middelen van deze operatie besteed zullen worden aan de verdere uitvoering van het jeugddecree. Dat is een goede zaak en garandeert op dit vlak een status quo in de middelen voor het jeugdwerk.

3 Inhoud van het decreet

3.1 Instrumenten jeugdbeleid (hoofdstuk 2)

De invoering van het minimumscenario van een jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan met minstens 3 thematische prioriteiten is een goede zaak.

De Vlaamse Jeugd Raad is tevreden dat de vernieuwde manier van werken van het jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan (JKP), zoals opgenomen in het oorspronkelijke besluit, overgenomen wordt in het nieuwe decreet. Aanvankelijk waren we bezorgd over het decretaal vastleggen van enkel een maximaal scenario van 5 prioriteiten binnen een nieuw JKP. Voor ons moet een jeugddecree vooral een minimumscenario schetsen en de ambities van volgende Vlaamse regeringen niet op voorhand al inperken door een maximum op te leggen. Daarom vinden we de toevoeging van een minimumscenario een goede zaak. Ook al blijven we uiteraard rekenen op een ambitieus JKP dat de echte ambities van de Vlaamse regering kan weergeven.

De decretale verankering van instrumenten als het horizontaal overleg, het verticaal overleg en de aanspreekpunten is een goede basis om een krachtig jeugd- en kinderrechtenbeleid verder uit te breiden over de hele Vlaamse regering en overheid.

Ook deze overzetting vanuit het oorspronkelijke JKP-besluit is een goede zaak. Ook hier zien we dit vooral als een minimumscenario dat verzekert dat er zowel een horizontaal overleg (reflectiegroep), verticaal overleg als duidelijke aanspreekpunten jeugd- en kinderrechtenbeleid binnen de Vlaamse overheid blijven bestaan. Maar om echt een krachtig jeugd- en kinderrechtenbeleid te voeren moeten al deze overlegmomenten en functies ook actief ingezet worden.

Daarom vinden we bijvoorbeeld de toevoeging aan de taakstelling van de aanspreekpunten (artikel 6) om te zorgen voor een monitoring van en verslaggeving over de uitvoering van andere initiatieven van de Vlaamse regering om het

Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleid uit te voeren een goede zaak. Het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleid is heel wat meer dan enkel de prioriteiten van het JKP. Wij rekenen op een verhoogde aandacht hiervoor binnen de Vlaamse regering.

Dat tot slot het succes van het JKP niet louter mag afhangen van o.a. de goodwill van de aanspreekpunten willen we graag vertaald zien in de creatie van een effectieve coördinator van het JKP binnen het departement Cultuur, Jeugd en Media, met de bevoegdheid om andere beleidsdomeinen op hun verantwoordelijkheden te wijzen en te zorgen dat dit een plan wordt van de hele Vlaamse overheid.

Versterk het vertrouwen in de intermediaire organisaties.

Binnen het nieuwe decreet gebeuren er ook enkele wijzigingen in de (taak)omschrijvingen van de intermediaire organisaties (artikel 10 e.v). Vanuit de Vlaamse Jeugdraad benadrukken we graag nogmaals het belang van deze verschillende organisaties. In de toekomst is er een rol weggelegd voor vier intermediaire organisaties, belichaamd door De Ambrassade, Bataljong, Jint en de vernieuwde kinderrechtenactor die zal voortvloeien uit de fusie van het Kenniscentrum Kinderrechten en de Kinderrechtencoalitie. Voor elk van hen nemen we enkele opmerkingen mee in dit advies.

Maar eerst een algemene bedenking: in de evolutie van de artikelen met betrekking tot deze organisaties zien we vooral een steeds uitgebreidere beschrijving van de opdrachten van de organisaties. Dit komt de leesbaarheid van die artikels niet ten goede. Hier is inhoudelijk niets mis mee, maar we rekenen erop dat de (veel) ruimere omschrijving vooral ter verduidelijking gebeurt en niet vanuit een vorm van grotere beheersingsdrang vanuit de overheid. Alle genoemde organisaties leveren goed en belangrijk werk en verdienen hiervoor het nodige vertrouwen en ondersteuning.

Specifiek voor iedere organisatie merken we het volgende:

- Artikel 10: (De Ambrassade)
 - Binnen de opdrachten van De Ambrassade zien we een uitbreiding van drie naar vijf opdrachten. Dit verbaast ons aangezien dit de indruk werkt dat er een uitbreiding komt van de opdrachten terwijl het vooral gaat om een verduidelijking en concretisering van de opdracht betreffende jeugdwerkondersteuning, met daaronder praktijkontwikkeling, praktijkondersteuning en het informeren van en over de jeugdwerksector. Het lijkt ons beter om dit als één van de drie opdrachten te blijven omschrijven dan die op te splitsen in drie aparte opdrachten. Dat is een betere weergave van de werkelijkheid waarin de drie bestaande opdrachten gelijkwaardig zijn.
 - Daarnaast zorgt het nieuwe decreet voor een uitbreiding van de organisaties die door De Ambrassade ondersteund moeten worden, aangezien het bovenlokaal jeugdwerk deel uitmaakt van dit decreet. In de memorie van toelichting wordt beschreven hoe dit in afstemming moet gebeuren met (het aanbod van) de koepelorganisaties voor de open jeugdwerkingen, de jeugdwerkingen met kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie en de jeugdwerkingen met kinderen en jongeren met een handicap. We zien graag duidelijker geformuleerd dat deze afstemming proactief gebeurt zodat deze organisaties, elk van uit hun eigen sterkte, voor een kwaliteitsvolle ondersteuning voor de betrokken organisaties zorgen.
- Artikel 11: (Kinderrechtencoalitie en Kenniscentrum Kinderrechten)
 - Dit artikel brengt de huidige opdrachten van de Kinderrechtencoalitie en het Kenniscentrum Kinderrechten samen. Een fusie van deze kinderrechtenactoren biedt kansen voor Vlaanderen om de toepassing en naleving van kinderrechten te versterken. We verwachten dan ook dat de fusie leidt tot een effectieve capaciteitsversterking van een daadkrachtige kinderrechtenactor. Daarbij is het van belang dat er oog is voor zowel praktijk-, beleids- en onderzoeksontwikkeling in het domein van kinderrechten. De huidige decretale omschrijving toont deze balans nog onvoldoende aan en vertrekt sterk vanuit een loutere cumul van de bestaande opdrachten. Om de

sterktes en eigenheden van de huidige organisaties op een evenwichtige manier met elkaar te verbinden en te integreren in de omschrijving van de vooropgestelde nieuwe organisatie, is verder overleg met de betrokken organisaties op korte termijn noodzakelijk.

- Artikel 12: (Bataljong)
 - Voor de taakstelling van Bataljong verwijzen we graag naar ons adviespunt over intergemeentelijke samenwerkingen (adviespunt 23). Om sterk bovenlokaal jeugdbeleid en een kwaliteitsvolle ondersteuning van bovenlokaal jeugdwerk mogelijk te maken zou het een goede zaak zijn de ondersteuning van de IGS'en toe te wijzen aan Bataljong. Dit verdient volgens ons een plek in de formele taakstelling van Bataljong in het decreet.
- Artikel 13: Jint
 - Ook hier pleiten we voor een vlottere formulering van de opdrachten van Jint in samenspraak met Jint zelf.

3.2 Ondersteuning jeugdwerk (hoofdstukken 4 & 5)

Maak van de visitaties bij het erkende jeugdwerk sterke dialoogmomenten die de band tussen de jeugdwerksector en het departement versterken.

De Vlaamse Jeugd Raad juicht de invoering van visitaties in het jeugdwerk toe (artikel 23), maar enkel als dit ook effectief leidt tot een betere dialoog en onderlinge kennis tussen de sector en de administratie. Wij pleiten ervoor dat die momenten vooral gezien worden als dialoogmomenten en niet herleid worden tot zuivere controlemomenten. Daarom rekenen we erop dat er binnen de schoot van de reflectiegroep een kader wordt uitgedacht voor de visitaties zodat die zo transparant en open mogelijk kunnen plaatsvinden en iedereen hier met de juiste verwachtingen aan begint, zowel binnen de sector als in de administratie. We geloven er zeer sterk in dat dit mogelijk is en zien dit als een belangrijke stap voorwaarts.

De opfrissing van de modules, in het bijzonder bij de Vlaamse werksoort informatie en participatie, is een goede zaak.

Tijdens de verschillende overlegmomenten met de jeugdwerksector werd duidelijk dat er geen vraag was om het bestaande modulesysteem fundamenteel te herzien. Het behoud van de basisarchitectuur van het huidige Vlaamse decreet, met een basissubsidie voor een erkenning op basis van objectieve modules en een enveloppesubsidie gekoppeld aan een inhoudelijke beleidsnota, is positief. Maar dit betekent niet dat alles moest blijven zoals het op dit moment is. De huidige modules bestaan ondertussen al meer dan tien jaar en waren hier en daar zeker aan evaluatie toe. Dat zien we terug in de opfrissing van de modules binnen de werksoort informatie en participatie en de invoering van de verplichte vormingsmodule in het landelijk jeugdwerk.

Maar het is niet omdat de principes en criteria van de modules niet grondig gewijzigd worden dat de praktijk niet verandert. We vragen dan ook bijzondere aandacht bij het opstellen van de uitvoeringsbesluiten en leidraden om die waar nodig aan te passen aan de huidige realiteit en praktijk.

Verruim de mogelijkheden om digitaal te werken en werk richting een duidelijk afsprakenkader over digitaal jeugdwerk.

Binnen de opfrissing van de modules werd de mogelijkheid gecreëerd om de module vorming ook via digitale activiteiten te realiseren. De Vlaamse Jeugd Raad vraagt een gelijkaardige flexibiliteit bij andere modules. Zo is het voor ons logisch om dit ook mogelijk te maken bij bijvoorbeeld de begeleiding van lokale initiatieven in het landelijk jeugdwerk (net zoals in andere werkvormen die mogelijkheid al bestaat). Lokale groepen in de uithoeken van ons land kunnen op die manier laagdrempelig ondersteund en begeleid worden.

Bovendien sluit dit ook aan bij de tendensen die we binnen het jeugdwerk zien ontstaan omtrent digitaal jeugdwerk. Jeugdwerk vertrekt vanuit de leefwereld van kinderen en jongeren; die is ook digitaal en dat willen we terugzien in het decreet. De kleine aanpassingen die gebeurden zijn hierin een goede eerste stap, maar verdere visieontwikkeling is noodzakelijk. De Ambrassade doet hierin al een verdere voorzet richting het nieuwe jeugdwerkcongres, maar dit moet ook daarna verder opgenomen worden om de digitale realiteit van jongeren en het jeugdwerk ook verder in het beleid binnen te brengen. Al te vaak wordt digitaal enkel ingevuld vanuit digitale inclusie, of als een extra manier om activiteiten te realiseren, of als een vorm van experiment terwijl digitaal jeugdwerk heel wat verder gaat dan dat en op heel wat plaatsen al een realiteit is.

Uiteindelijk kan dit samengebracht worden in een duidelijk afsprakenkader over hoe we met digitaal jeugdwerk omgaan binnen het brede jeugdwerk.

Zorg voor een overgangsbepaling en ruimte voor samenwerking voor al erkende organisaties om te voldoen aan de nieuwe verplichting tot het realiseren van de vormingsmodules voor landelijk jeugdwerk.

Binnen het nieuwe jeugddecreeet wordt er voor het landelijk jeugdwerk een verplichting ingevoerd om de vormingsmodule te realiseren. Dat is een goede zaak en zet het belang van sterk gevormde vrijwilligers binnen het jeugdwerk extra in de verf. We staan achter deze inhoudelijke wijziging van het decreet.

We beseffen echter dat de wijziging niet voor iedere organisatie even evident zal zijn om te realiseren. **Daarom willen we het belang van samenwerking extra in de verf zetten en bekijken hoe dat beter kan gewaardeerd worden in dit proces. Wanneer organisaties elkaar vinden op elkaars kwaliteiten en expertise kan dit tot sterke resultaten leiden.** Zo denken we bijvoorbeeld aan hoe organisaties die expert zijn in vorming een samenwerking kunnen aangaan met organisaties die sterker inzetten op een gevarieerd activiteiten aanbod. Ze kunnen samen deze verschillende modules realiseren. Op die manier willen we dat iedereen die de ambitie heeft om verschillende modules te realiseren ook effectief die kans krijgt en niet zomaar uit het decreet dreigt te vallen.

Om organisaties de nodige tijd te geven om te voldoen aan deze nieuwe verplichting is het voor ons bovendien logisch dat er een bijkomende overgangsmaatregel wordt voorzien die zorgt dat organisaties effectief de tijd krijgen om de verplichting te realiseren. Hoe meer organisaties inzetten op het vormen van hun vrijwilligers, hoe beter. Dat kan de kwaliteit van ons Vlaams Jeugdwerk alleen maar ten goede komen en moeten we dus boven alles faciliteren voor alle organisaties. Alleen is momenteel de deadline om hieraan te voldoen voor veel organisaties te krap om dit kwalitatief te kunnen realiseren. Praktisch betekent dit voor ons dat het noodzakelijk is om aan de hand van een overgangsbepaling te voorzien dat deze verplichting pas ingaat vanaf 1 januari 2026 (gelijktijdig met de start van de nieuwe beleidsnotaperiodes voor Vlaamse organisaties), en dit meteen uniform voor zowel de al erkende organisaties als de nieuw instromende organisaties.

Zorg voor een kentering in de dalende cijfers rond kadervorming door een grondige analyse van de huidige cijfers over kadervorming.

Jeugdwerk investeert fors in de kwaliteit van vrijwilligerswerk. Een belangrijk instrument daartoe is kadervorming, zodat vrijwilligers goed gevormd aan hun engagement in het jeugdwerk kunnen starten. We merken echter, zeker versterkt door de coronacrisis, dat **het aantal uitgereikte attesten onder druk** komt te staan. De impact van geannuleerde cursussen, verlengde trajecten,... zal zich de komende jaren nog laten voelen in het aantal uitgereikte attesten. Om die reden willen we in dit advies ook hierop extra de aandacht vestigen.

De data binnen de online kadervormingstool KAVO bieden een schat aan informatie om gericht deze dalende trend aan te pakken. We verwachten dat het departement Cultuur, Jeugd en Media aan de slag gaat met de data om hieraan samen met het jeugdwerk concrete acties te koppelen. Zo voerde De Ambrassade al een eerste analyse uit op de data om een beter zicht te krijgen op de situatie.

Het is te eenvoudig om deze dalende cijfers enkel toe te schrijven aan de coronacrisis. Die speelt hier uiteraard een grote rol in, maar we zien in de eerste analyse van De Ambrassade ook andere factoren. Zo zien we niet enkel een daling in het aantal jongeren dat een kadervormingscursus opstart, maar ook een stijging van het aantal jongeren dat de kadervormingscursus niet volledig afrondt tot en met de stage en eindevaluatie.

Het nieuwe decreet is voor ons een goede aanleiding om samen met het departement en het jeugdwerk aan een actieplan te werken om de dalende cijfers terug om te keren.

Voorzie de nodige ondersteuning voor nieuwe organisaties om de lange periode tussen twee erkenningsrondes te overbruggen.

De vorige hervorming van het Vlaamse decreet had vooral een beschermende reflex ten opzichte van de bestaande organisaties. Wat op dat moment logisch was gezien de permanente druk op de middelen door de jaarlijkse erkenningen en bijhorende kaasschaven. Maar daardoor zijn ook de drempels voor nieuwe organisaties om toe te treden verhoogd. Door slechts om de vier – en via het nieuwe jeugddecreet binnenkort vijf – jaar een erkenningsronde te organiseren is de opstap naar een erkenning zeer hoog.

We willen dat er in toekomstige legislaturen actief nagedacht wordt over hoe we sneller en meer continu vernieuwing en verbreding in het Vlaamse en bovenlokale jeugdwerklandschap kunnen bewerkstelligen zonder in te boeten op de bestaande kwaliteit. Een mogelijke piste die al eerder werd benoemd **is de invoering van een tussentijds erkenningsmoment halverwege de bestaande beleidsperiode met hieraan een opstapregeling gekoppeld om het gat te dichten tussen het erkenningsmoment en de beslissing over een nieuwe beleidsnota**. Al komt hierbij uiteraard de noodzakelijke voorwaarde van een garantie op extra middelen voor de nieuw erkende organisaties opnieuw de kop opsteken (zie adviespunt 5 van dit advies).

Schrap de uitzonderingsbepaling in artikel 61 waarbij de basissubsidie bij erkenning voor de bovenlokale werkingen met bijzondere doelgroepen voor een eerste keer pas na anderhalf jaar na de erkenningsaanvraag worden uitgekeerd.

Monitor de impact van de aanpassingen aan het decreet met betrekking tot bovenlokaal jeugdwerk met bijzondere doelgroepen op zowel budgettair als inhoudelijk vlak.

Ook binnen het bovenlokaal luik van dit decreet zien we enkele grondige veranderingen. Het merendeel van de aanpassingen zijn een vooruitgang en zorgen voor een grotere uniformiteit binnen het decreet maar ook voor een grotere rechtszekerheid voor organisaties. Er werd ook rekening gehouden met de specificiteit van deze organisaties zoals bijvoorbeeld via de verhoogde terugvalpositie tijdens de eerstvolgende beleidsnotaronde, waarbij deze organisaties aanspraak maken op een terugvalpositie van 75% in plaats van 50%.

Een specifieke uitzonderingsbepaling die we graag geschrapt zien is de bepaling in artikel 61 die stelt dat (anders dan bij de Vlaamse organisaties) de bovenlokale werkingen met bijzondere doelgroepen die voor het eerst erkend worden via een erkenningsaanvraag op uiterlijk 31 mei 2025, pas vanaf 1 januari 2027 de basissubsidie voor het eerst uitgekeerd krijgen. Voor organisaties die voor het eerst erkend zullen worden is dat een gat van anderhalf jaar dat overbrugd moet worden, terwijl ze net extra inspanningen zullen hebben geleverd om te voldoen aan de erkenningsvoorwaarden (zowel de modulevereisten als o.a. de minimum VTE-vereiste). Voor organisaties die al gesubsidieerd worden via de huidige subsidielijnen, maar via die lijn momenteel minder dan 90.000 euro subsidies krijgen, betekent dit uitstel tot 1 januari 2027 eveneens een moeilijke periode van een jaar waarin de gevraagde extra inspanningen via de erkenning niet gehonoreerd worden met de beloofde basissubsidie. Om deze redenen valt het volgens ons niet te verantwoorden dat deze twee groepen organisaties in tegenstelling tot hun Vlaamse equivalenten een jaar langer moeten wachten op uitbetaling van de behaalde subsidies. We vragen dan ook dit artikel te schrappen en de nodige aanpassingen te leveren zodat ook zij vanaf 1 januari 2026 van de basissubsidie van 90.000 euro kunnen genieten.

Tot slot brengt de vernieuwde manier van werken voor deze organisaties, zoals bijvoorbeeld de introductie van modules voor het bovenlokaal jeugdwerk, heel wat verandering met zich mee. We verwachten hierin in eerste instantie een ondersteunende rol van het departement om de organisaties tijdig en goed te informeren, maar de rol van het departement gaat ook verder dan dat.

Zo verwachten we een gedegen monitoring van de impact van deze aanpassingen op het veld, zowel budgettair als inhoudelijk. Welke mogelijke instroom en uitstroom van organisaties brengt de hervorming met zich mee? Welke hiaten worden hiermee opgevangen of ontstaan net? Tegen de volgende erkenningsronde voor het bovenlokaal jeugdwerk moet hier duidelijk zicht op zijn.

Verlaag de vereiste van 3 VTE voor de bovenlokale jeugdwerkingen met kinderen en jongeren met een handicap en verruim de mogelijkheden om die te financieren met middelen vanuit de Vlaamse overheid.

Eén van de opvallendste aanpassingen in dit luik van het decreet is de vereiste van ten minste drie voltijdse werknemers voor bovenlokaal jeugdwerk met bijzondere doelgroepen (artikels 34 en 35). We begrijpen dat in een streven naar eenduidigheid en uniformiteit de lat voor zowel geprofessionaliseerd jeugdwerk met kinderen en jongeren met een handicap (WKJH's) als geprofessionaliseerd jeugdwerk met kinderen en jongeren in een maatschappelijk kwetsbare positie (WMKJ's) gelijkgesteld werd om minstens drie voltijdse werknemers met een inhoudelijke taakstelling te hebben. Voor de WMKJ's volgen we deze minimumdrempel helemaal; dit werd ook zo grondig afgestemd met de betrokken organisaties.

Maar voor de organisaties voor kinderen en jongeren met een handicap blijkt deze lat ondertussen onhaalbaar te zijn. Van de veertien verenigingen die op dit moment erkend zijn binnen deze categorie blijken slechts enkele de nieuwe lat

te halen. Zeker wanneer men de vereiste leest in combinatie met de formulering in de memorie van toelichting waarin gesteld wordt dat die VTE niet mogen gesubsidieerd worden met middelen van de Vlaamse overheid. Hoewel we die laatste redenering volgen in het kader van het stimuleren van lokale besturen om hun bijdrage (blijvend) te leveren, blijkt dit in het geval van werkingen voor kinderen en jongeren met een handicap een zeer grote drempel. Bovendien bevinden organisaties die werken met kinderen en jongeren met een handicap zich vaak op het snijpunt van verschillende beleidsdomeinen waarbij subsidies uit die beleidsdomeinen complementair aan elkaar werken; uitsluiten dat een organisatie al middelen krijgt van de Vlaamse overheid om toegang te krijgen tot het jeugddecreet werkt het principe van verkokering alleen maar verder in de hand.

Ons pleidooi bestaat daarom uit twee elementen. Enerzijds pleiten we voor een verlaging van de VTE-vereiste voor deze organisaties. Een verlaging naar 2 VTE past binnen de geest van het decreet en het principe om lokale besturen te stimuleren ook hun bijdrage te (blijven) leveren, maar toch ook voldoende ruimte te geven aan organisaties om een bovenlokale werking op te bouwen die in de toekomst sterker kan ondersteund worden gezien de verhoogde basissubsidie van 90.000 euro. Anderzijds willen we een grotere flexibiliteit voor de herkomst van andere middelen voor deze organisaties. Gezien de aard van deze werkingen met een specifieke doelgroep van kinderen en jongeren met een handicap is bijkomende financiering vanuit andere beleidsdomeinen zoals bijvoorbeeld welzijn of jeugdtoerisme noodzakelijk voor het bestaan van deze organisaties. De essentie voor ons is hier dat de VTE niet kunnen gefinancierd worden met middelen vanuit het jeugddecreet zelf, maar dat er wel andere mogelijkheden kunnen zijn binnen de Vlaamse overheid.

3.3 Lokaal jeugdbeleid (hoofdstuk 9)

Na de jarenlange uitholling van het decreet lokaal jeugdbeleid was het nieuwe jeugddecreet een kans om die teloorgang om te keren en met een vernieuwde blik vanuit Vlaanderen naar het lokaal jeugdbeleid te kijken. We baseren ons hiervoor grotendeels op ons eerdere advies 1901 over lokaal jeugdbeleid uit 2019⁸.

Het decreet van 6 juli 2012 houdende de ondersteuning en stimulering van het lokaal jeugdbeleid (hierna het decreet lokaal jeugdbeleid genoemd) stipt duidelijk aan dat het erkennen van een jeugdraad en de adviesvraag bij de opmaak van het meerjarenplan nog altijd een vereiste is. De decreetgever heeft dit als waardevol bestempeld, en de Vlaamse Jeugdraad vraagt nu om die verplichting verder uit te werken. Op dit moment lezen we qua verplichting enkel het volgende in de decreettekst (artikel 48, paragraaf 3):

“Het college van burgemeester en schepenen toont aan dat ze advies vraagt aan de jeugdraad over alle aangelegenheden die betrekking hebben op het jeugdbeleid, ook bij de opmaak van het meerjarenplan.
[...]

Het college van burgemeester en schepenen motiveert bij het nemen van beslissingen waarom het college het advies van de jeugdraad niet of maar gedeeltelijk volgt.”

Het behoud van de verplichting van de lokale jeugdraad is een goede zaak. Blijf ook inzetten op bredere participatie.

We merken dat een aantal lokale besturen het uitgeholde decreet lokaal jeugdbeleid naast zich (proberen) neer (te) leggen en voorbijgaan aan **de verplichting van een jeugdraad en de adviesvraag** daaraan. Het nieuwe jeugddecreet is de ideale gelegenheid om het belang van deze verplichting van een lokale jeugdraad extra in de verf te zetten en lokale besturen te ondersteunen in de werking hiervan, én daarnaast **de plek van een decretaal verplichte jeugdraad in een breder participatiebeleid te kaderen** (waarnaar ook verwezen wordt in paragraaf 4 van artikel 48). Laat het duidelijk zijn dat de decretale verplichting essentieel is voor ons.

⁸ Vlaamse Jeugdraad, Advies 1901 – Lokaal Jeugdbeleid (<https://vlaamsejeugdraad.be/nl/adviezen/lokaal-jeugdbeleid>).

De Vlaamse overheid moet een actieve rol opnemen om het lokaal jeugd- en kinderrechtenbeleid te monitoren.

Om voldoende kansen en ondersteuning te bieden, moeten we ook over juiste cijfers beschikken. Er bestaan al enkele cijfersystemen zoals de lokale vrijetijdsmonitor, de stads- en gemeentemonitor en de jeugdmonitor. Maar elk van deze monitoren heeft z'n eigen specifieke functies en slaagt er niet in gegevens met elkaar te integreren. Er werd een nul-, een- en recent een tweemeting gehouden over de participatie van de jeugd op het niveau van lokale besluitvorming. Die boden ons interessante inzichten maar geven geen informatie over de investeringen in jeugdwerk. Het vroegere cijferboek lokaal werd door de steden en gemeenten goed ingevuld en gaf door die investering een goed beeld over lokaal jeugdbeleid.

Om sterk lokaal jeugdbeleid en jeugdwerkbeleid te voeren, hebben we informatie nodig over wat (en wie) er speelt, welke kinderen en jongeren we bereiken en welke nog niet. We willen elke dag meer, sterker en kwalitatiever jeugdwerk realiseren en daarvoor hebben we nood aan een cijfertool die de kracht maar ook de groeikansen van jeugdwerk en jeugdbeleid kan aantonen. Er bestaat dus een duidelijke informatienood over (lokaal) jeugdbeleid en jeugdwerkbeleid. We moeten weten hoeveel middelen er naar lokaal jeugd- en kinderrechtenbeleid gaan. **Om het beleid te verbeteren zijn er dus duidelijke gegevens nodig over jongerenparticipatie en jeugdwerk. Dat is een essentiële rol van de Vlaamse overheid richting het lokale beleid en verdient een uitdrukkelijke vermelding in het decreet.** We verwachten dan ook dat dit verdere opvolging krijgt via de uitvoering van de drie- en viermeting.

Stap mee in de bestuurlijke tendensen rond schaalvergroting, geloof in de kracht van intergemeentelijke samenwerkingen jeugd vanaf vier participerende lokale besturen, garandeer eigenaarschap bij jeugdactoren én zorg voor een heldere taakstelling rond de ondersteuning van intergemeentelijke samenwerkingen op vlak van jeugd.

Lokale besturen werken steeds meer geïntegreerd om uitdagingen aan te pakken. Ze krijgen ook steeds meer bevoegdheden en maatschappelijke uitdagingen, die meer bestuurskracht vereisen. Lokale besturen zetten in op schaalvergroting om die bestuurskracht te versterken. Het jeugdbeleid staat niet buiten de bestuurlijke tendensen naar geïntegreerd werken en schaalvergroting.

Zo toonde de tweemeting lokaal jeugdbeleid aan dat het lokaal jeugdbeleid breder en transversaler wordt. Bovenop de historische taken (bv. jeugdwerk- en jeugdraadondersteuning, eigen jeugdaanbod, speelterreinen...) komen er steeds meer opdrachten en uitdagingen, vaak op kruispunten met andere beleidsdomeinen. Die vergen meer bestuurskracht.

Voor jeugdbeleid biedt intergemeentelijke samenwerking een kans om enerzijds het lokaal jeugdbeleid en de ondersteuning van lokaal jeugdwerk te versterken (netwerking, afstemming, expertisedeling...) en anderzijds om de uitdagingen van een modern, kind- en jeugdvriendelijk jeugdbeleid te tackelen. Zo zien we dat ook Vlaamse subsidieoproepen uit verschillende beleidsdomeinen vaak een bovenlokale netwerking en samenwerking vragen. Denk bv. aan de projecten rond jongeren en politie met politiezones, aan de oproep rond het opzetten van OverKop-huizen binnen de werkingsgebieden van 'Eén gezin één plan' (1G1P), aan de investeringssubsidies voor kwaliteitsvolle basisvoorzieningen en inrichting van jeugdinfrastructuur...

Het is de expliciete opdracht van Vlaanderen, conform het eigen regeerakkoord, om dit intergemeentelijk samenwerken te ondersteunen én te stimuleren, met respect de autonomie van lokale besturen. Hoewel er een subsidie lijn is, en een in de tijd beperkte ondersteuningsopdracht, blijven de inspanningen bij jeugd hiervoor beperkt.

Jeugdwerkondersteuning blijft voornamelijk een lokaal gegeven maar verdient ook de nodige aandacht in deze IGS'en. Maar het lokaal jeugdbeleid in de brede zin, en het jeugdwerkbeleid voor bijzondere doelgroepen of op kruispunten,

kan niet meer zonder een blik over de gemeentegrens heen. Ook kinderen, tieners en jongeren steken die gemeentegrens over, voor tal van behoeften. Beleid op maat van de jonge inwoner weerspiegelt de actieradius van kinderen en jongeren. Het is dan ook goed en noodzakelijk dat er binnen het decreet jeugd de mogelijkheid blijft om via cofinanciering werkingsubsidies te krijgen voor intergemeentelijke samenwerkingen jeugd. **Het is een stap vooruit dat de samenwerkingsvorm daarbij niet verengd wordt tot een projectvereniging-vzw. Het is goed en noodzakelijk dat er een verruiming komt van jeugdwerk naar jeugdbeleid.**

Om te spreken van een voldoende bovenlokaal karakter, om de winst aan bestuurskracht te benutten, om de meerwaarde van de intergemeentelijke netwerking te garanderen, en om een dam te bieden tegen mogelijk bestuurlijke verrommeling (teveel kleine IGS'en), adviseert de Vlaamse Jeugd Raad **om slechts erkenning en subsidiëringen te voorzien voor IGS'en jeugd waaraan minstens vier lokale besturen participeren** (binnen één referentieregio).

Onder andere gestimuleerd door Vlaams beleid trekt er zich momenteel een optimalisering op gang in het landschap van bovenlokale en intergemeentelijke structuren op gang. Ook voor jeugd kan een erkenning jeugd vanuit een geclusterde IGS een fikse meerwaarde zijn wanneer bv. de juridische, personele en financiële back-office gedeeld wordt. En doordat intergemeentelijke verkokering doorbroken wordt. Om instrumentalisering van jeugdbeleid te vermijden is het dan wel noodzakelijk om in de uitvoeringsbesluiten en leidraden **volwaardige autonomie voor dat jeugdbeleid te garanderen. Zorg dat het eigenaarschap bij de jeugdactoren ligt.** Dat kan bv. door aan te tonen dat het plan is opgemaakt en gevoed door jeugdambtenaren, dat het ondertekend wordt door alle betrokken schepenen van Jeugd, dat de doelstellingen gevoed werden door dialoog met de jeugd zelf en dat het budget helder geormerkt wordt. Bij visitatie wordt dan minstens de autonomie van het jeugdbeleid binnen een bredere juridische entiteit nagegaan. Een ondersteuner kan dat ook voortdurend monitoren en opvolgen.

Net als alle andere organisaties die werkingsubsidies ontvangen, verdienen intergemeentelijke samenwerkingen jeugd tot slot een aanspreekpunt en ondersteuner die bovendien de ontwikkelingen monitort en vertaalt naar Vlaanderen. De taak wordt momenteel niet beschreven in de memorie van toelichting en is niet decretaal verankerd. Anders dan voor alle andere verenigingen die werkingsubsidies ontvangen, is de intermediaire organisatie uit artikel 12, die ook instaat voor de ondersteuning van het lokaal jeugdbeleid, hiervoor de aangewezen partner. Kortom: erken en subsidieer Bataljong om deze ondersteuningstaak op te nemen, en veranker die taak decretaal.